

TER BESLISSING
Aan
de minister

nota

Agendering ministerraad wetsvoorstel accountancysector

Directie Financiële
Markten

Persoonsgegevens

Aanleiding

- De Raad van State (RvS) heeft een positief advies uitgebracht over het wetsvoorstel accountancysector, zij het met een aantal opmerkingen (dictum b). Het wetsvoorstel is aangepast naar aanleiding van de opmerkingen en een MKB-toets, die op verzoek van de TK is uitgevoerd.
- In verband met de demissionaire status van het kabinet dient de ministerraad het wetsvoorstel opnieuw te behandelen voordat het bij de Tweede Kamer kan worden ingediend.
- U wordt in een separate nota geïnformeerd over de aanbidding slotrapportage Kwartiermakers toekomst accountancysector.

Beslispunten

1. Indien u zich kunt vinden in het nader rapport en het aangepaste wetsvoorstel, graag uw instemming met aanbidding daarvan aan de ministerraad, met het oog op indiening bij de Tweede Kamer. U wordt verzocht daartoe het bijgevoegde ministerraadformulier (bijlage 1) te tekenen.
2. Specifiek wordt u gevraagd om – aanvullend op eerder aan u voorgelegde keuzes (bijlage 5) - in te stemmen met het pseudonimiseren van Audit Quality Indicator (AQI) 1 (zie hieronder bij kernpunten).

Kernpunten

- Het wetsvoorstel bevat de volgende wijzigingen ten opzichte van de versie die is voorgelegd aan de Raad van State. Met uitzondering van het pseudonimiseren van AQI 1 zijn deze eerder aan u voorgelegd (bijlage 5).
- Audit Quality Indicators:
 - De AQI's moeten inzicht gaan geven in de kwaliteit van de controle van een accountantsorganisatie. AQI 1 geeft informatie over de hoeveelheid tijd die een individuele externe accountant per dossier aan een controle besteedt ten opzicht van de rest van het controleteam (geen accountants). In het initiële voorstel werd hierbij ook de naam van de accountant gepubliceerd. Naar aanleiding van opmerkingen van de Autoriteit Persoonsgegevens en de RvS over de impact hiervan op de privacy wordt u nu geadviseerd ervoor te kiezen **die naam te pseudonimiseren** (beslispunt 2).
 - Naar aanleiding van opmerkingen van de RvS over de proportionaliteit van de verplichting om AQI's te rapporteren ter publicatie, en de MKB-

Datum

13 november 2023

Notanummer

2023-0000208637

Bijlagen

1. Aanbiddingsformulier MR
2. Nader Rapport
3. Wetsvoorstel
4. Memorie van Toelichting
5. Nota FM 105515
6. Verslag MKB-toets

- toets, is gekozen voor een **gefaseerde invoering** van de verplichting. Allereerst zullen de grootste kantoren gaan rapporteren, waarna – na een evaluatie van de AQI's na drie jaar - de overige kantoren volgen.
- Verantwoordelijkheid van de accountantsorganisatie voor het stelsel van kwaliteitsbeheersing:
 - Het initiële wetsvoorstel voorzag in een resultaatsverplichting voor accountantsorganisaties om hun stelsel van kwaliteitsbeheersing zo in te richten dat dit stelsel ernstige tekortkomingen voorkomt in de controle door haar accountants en bepaalde dat bij geconstateerde ernstige tekortkomingen een overtreding door de accountantsorganisatie werd aangenomen. Dit is naar aanleiding van het advies van de RvS aangepast. Het wetsvoorstel **verduidelijkt nu dat het stelsel van kwaliteitsbeheersing als doel heeft de kwaliteit de wettelijke controle te borgen**. In lagere regeling wordt uitgewerkt aan welke **minimale eisen** die waarborg moet voldoen: (i) de externe accountant en de overige controlemedewerkers passen professionele oordeelsvorming toe; (ii) werken met een professioneel-kritische houding en (iii) de controle vindt plaats op basis van voldoende en geschikte informatie;
 - Aanwijzingsbevoegdheid:
 - Het initiële wetsvoorstel voorzag in de bevoegdheid voor de beroepsorganisatie van accountants (NBA) om een accountantsorganisatie aan te wijzen indien een controleplichtige entiteit er niet in slaagt om een accountantsorganisatie te contracteren. Dit is naar aanleiding van het advies van de RvS in het wetsvoorstel nu **beperkt tot gevallen waarin organisaties van openbaar belang (oob)** geen accountant kunnen contracteren, met de mogelijkheid om bij lagere regelgeving andere categorieën ondernemingen of instelling onder de reikwijdte te brengen, zoals bijvoorbeeld organisaties met een bepaald publiek belang.

Toelichting

Audit Quality Indicators – Gefaseerde invoering

- In het voorliggende wetsvoorstel is een verplichting voor accountantsorganisaties opgenomen om kwaliteitsindicatoren (AQI's) openbaar te laten maken door de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA).
- Deze hebben als doel om gebruikers van controleverklaring, d.w.z. intern toezichthouders, bestaande of potentiële controlecliënten, aandeelhouders, financiers, investeerders, schuldeisers of andere belanghebbenden inzicht te geven in aspecten van kwaliteit van uitvoering van de wettelijke controle. Dit ter opvolging van de aanbeveling van de Commissie toekomst accountancysector (Cta: ingesteld door uw voorganger) om een maatregel te nemen om inzicht te bevorderen in kwaliteit van de uitvoering van wettelijke controles.
- Deze verplichting zou in eerste instantie gaan gelden voor alle accountantsorganisaties, die wettelijke controles uitvoeren.
- De Raad van State heeft kritiek geuit op deze AQI's. Zo was de raad van mening dat de effectiviteit nog niet is bewezen en daarmee de toegevoegde waarde nog niet is gebleken. Zij stelde een meer proportionele aanpak voor, bijv. in de vorm van zelfregulering of een experiment.
- Ook heeft de Tweede Kamer zijn zorgen geuit voor de proportionaliteit van de de AQI's in het kader van de regeldruk voor mkb-accountantsorganisaties. U heeft vervolgens een MKB-toets toegezegd.

- In het kader van die toets hebben mkb-accountantsorganisaties bezwaren geuit tegen de regeldruk die zou voortvloeien uit het wetsvoorstel, die zich grotendeels richten op de AQI's. De voordelen van informatie over de kwaliteit van de uitvoering van de wettelijke controle zou niet opwegen tegen de volgende genoemde bezwaren:
 - deze informatie zou niet voorzien in de behoefte van controlecliënten en andere belanghebbenden;
 - en zou onevenredige (administratieve) lasten met zich brengen;
 - deze rapportageplicht zou een opeenstapeling inhouden van steeds van elkaar verschillende rapportageverplichtingen jegens bijvoorbeeld de eigen beroepsorganisatie NBA en de AFM.
- Het advies van de RvS en de zorgen die geuit zijn in de MKB-toets, hebben geleid tot de fasering van de invoering van de AQI's. Allereerst zullen de AQI's gaan gelden voor accountantsorganisaties met een oob-vergunning (een vergunning om de controle uit te voeren van organisaties met een openbaar belang) en vervolgens, na evaluatie van deze kwaliteitsindicatoren, voor de rest van de accountantskantoren die een wettelijke controle uitvoeren. Hiermee blijft u het advies van de Cta opvolgen om de transparantie over de kwaliteit in de hele sector te vergroten, maar bieden wij de kleinere kantoren de mogelijkheid zich langer op deze verplichting voor te bereiden en lessen te trekken uit het implementatietraject en de geschiktheid en relevantie van de AQI's.

Audit Quality Indicators – Privacywaarborgen: pseudonimisering naam externe accountant (AQI 1) – **beslispunt 2**

- De eerste van 11 kwaliteitsindicatoren (AQI's) betreft de verplichting van een accountantsorganisatie om de omvang (in tijd) van de betrokkenheid van de externe accountant bij de wettelijke controle weer te geven, in verhouding tot het daaraan in totaal aantal bestede uren door het volledige controle team (ook niet-accountants). In het initiële voorstel werd hierbij de naam van de betrokken externe accountant ook gerapporteerd en gepubliceerd.
- De RvS en de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) uitten kritiek op de verplichting om bij deze indicator de naam openbaar te maken van de externe accountant. De Raad van State en de Autoriteit Persoonsgegevens merken op dat de noodzaak van deze inbreuk op de privacy van de externe accountant onvoldoende gemotiveerd is. Als gevolg van het advies van de RvS en AP is opnieuw gekeken naar de mogelijkheden om het beoogde doel te bereiken zonder de naam van de externe accountant te publiceren.
- **Voor behoud van de naam** van de accountant in de AQI pleit dat het beroep van accountant een '**openbaar beroep**' is: de externe accountant, met een wettelijk monopolie, tekent de controleverklaring uit eigen naam, waarbij die verklaring een publieke, maatschappelijke functie vervult. Dit relativeert de inbreuk op de bescherming van persoonsgegevens.
- Daar staat tegenover dat **met pseudonimisering alsnog in belangrijke mate het doel kan worden bereikt** om inzicht te geven in de omvang van de betrokkenheid van de individuele externe accountant, zodat aan de hand daarvan het gesprek over de kwaliteit van de controle op gang wordt gebracht. Een belanghebbende mag verder naar aanleiding van de gepseudonimiseerde informatie altijd vragen om de naam, waarover de accountantsorganisatie beslist. Dit kan geschieden met inachtneming van de AVG.

- Al met al leidt dit tot het advies om de naam van de accountant te pseudonimiseren, zoals nu in het wetsvoorstel is verwerkt.

Overige wijzigingen

Tucht(proces)recht/Accountantskamer

- Na voorlegging aan de Raad van State zijn op verzoek van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) en met akkoord van de voorzitter van de Accountantskamer (Ack) de regels voor hoger beroep ('verzet') van een besluit van de voorzitter van de Accountantskamer gewijzigd: verzet geschiedt in beginsel bij de Ack en in beperkte gevallen bij het CBb.
- De regels voor oplegging van de maatregel van binding aan een bijzondere voorwaarde, gekoppeld aan een hoofdmaatregel, zijn op verzoek van de Ack aangepast: termijnbepalingen zijn toegevoegd.
- Het overgangsrecht is in zoverre ingeperkt dat de maatregel van gegrondverklaring-zonder-oplegging-van-een-maatregel direct in werking treedt en direct ook van toepassing is op procedures, die liepen vóór inwerkingtreding van dit onderdeel van het wetsvoorstel.

Wijziging citeertitel

Het woord "toekomst" is verwijderd uit de citeertitel. Op zichzelf was deze titel begrijpelijk in het licht van de historie, namelijk het bestaan van een Commissie toekomst accountancysector, wier aanbevelingen mede ten grondslag liggen aan dit wetsvoorstel. Het woord toekomst wekte echter ten onrechte de indruk dat sprake was van een stelselwijziging, hetgeen niet het geval is. De titel luidt nu: Wijzigingswet accountancysector. Mede in verband met de voormalige citeertitel heeft de Raad van State geadviseerd een volgens haar ontbrekende visie van de regering op de toekomst van de accountancysector te geven. Dit is gebeurd.

Communicatie

U ontvangt separaat een voorstel voor een persbericht en social media uitingen. *FD* en vakbladen hebben hier al veel aandacht aan besteed en zullen dit naar verwachting weer doen.

Politiek/bestuurlijke context

Conform uw toezegging, gedaan in het Commissiedebat Accountancy van 30 maart 2023, is de MKB-toets uitgevoerd. De uitkomsten daarvan hebben geleid tot aanpassing van dit voorstel (gefaseerde invoering kwaliteitsindicatoren). De bevindingen van de MKB-toets zal u met de Kamer delen door middel van de memorie van toelichting van dit wetsvoorstel.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Document nummer	Datum	Titel document	Toelichting
1	22-6-2021	Nota-Min-Agendering in ministerraad: start internetconsultatie Wet toekomst accountancysector en appreciatie rapport versterking verantwoordingsketen	
2	6-5-2022	Nota-Min-Aanbieding aan CFEI - Wetsvoorstel Toekomst Accountancysector	
3	24-4-2023	Nota-Min-Voorgestelde lijn voor advies Raad van State over Wetsvoorstel toekomst Accountancysector	

**HEDEN; GRAAG 1/7 RETOUR I.V.M. TIJDIGE VERZENDING AAN AZ VOOR DE MR
TER BESLISSING**

Aan

de minister

gez

notitie

Agendering in ministerraad: start internetconsultatie Wet toekomst accountancysector en appreciatie rapport versterking verantwoordingsketen

Aanleiding

Het concept-wetsvoorstel ter uitvoering van de kabinetsreactie op het rapport van de Commissie toekomst accountancy is gereed voor de internetconsultatie. Daarnaast is onlangs het in de kabinetsreactie op het CTA-rapport aangekondigde onderzoek naar de rol van de gecontroleerde entiteit bij de wettelijke controle gereed gekomen. Tijdens het AO Accountancy op 28 september 2020 heeft u toegezegd dat onderzoek met een appreciatie aan de TK te zenden. Het wetsvoorstel zal na akkoord van de ministerraad gedurende acht weken worden geconsulteerd. De TK heeft eerdere brieven op accountancygebied controversieel verklaard. Omdat het hier gaat om reeds, in de kabinetsreactie, aangekondigd beleid, kan de internetconsultatie o.i. tijdens de demissionaire periode starten.

Beslispunten

Gaat u akkoord met:

- het bijgevoegde **wetsvoorstel met memorie van toelichting** (bijlage 1 en 2) ter uitvoering van het rapport van de Commissie toekomst accountancysector? Naast rechtstreeks uit het Cta-rapport voortvloeiende maatregelen (zie onder 'toelichting') bevat het wetsvoorstel o.a. een aanscherping van het handavingsinstrumentarium van de AFM en de wijziging van de interne governance van de beroepsorganisatie NBA;
- de bijgevoegde **brief** (bijlage 3) aan de TK waarmee u:
 - een appreciatie geeft van het onlangs beschikbaar gekomen rapport over de versterking van de interne processen bij een onderneming t.b.v. de accountantscontrole en dit rapport (bijlage 4) aanbiedt aan de TK? U neemt daarin o.a. de aanbeveling over het verankeren van het in control statement over. Anders dan de onderzoekers adviseren (nl. wettelijke verankering) grijpt u hiervoor echter de Corporate Governance Code aan (zie 'kern').
 - de tweede voortgangsrapportage van de Kwartiermakers toekomst accountancysector (bijlage 5) aan de TK zendt?
 - een toezegging aan het lid Sneller (D66) en het voormalig lid Bruins (CU) afdoet, gedaan tijdens het AO Accountancy op 28 september 2020, over de onafhankelijkheid van accountants die tevens hoogleraar zijn?
 - de TK informeert over de start van de internetconsultatie van het wetsvoorstel?
- agendering in de **ministerraad** van 9 juli van:

Directie Financiële
Markten

Inlichtingen

Persoonsgegevens

www.minfin.nl

Direct contact

Persoonsgegevens

Datum

22 juni 2021

Notitienummer

2021-0000121044

Auteur

Persoonsgegevens

Van

Kopie aan

- o de bijgevoegde notitie (bijlage 6) over het wetsvoorstel en het verzoek om akkoord te gaan met de start van de internetconsultatie van het wetsvoorstel?
- o de hierboven genoemde brief?

Indien u akkoord gaat, wordt u verzocht het bijgevoegde aanbiederingsformulier (bijlage 7) te ondertekenen. Ook wordt u verzocht alvast de **brief (bijlage 3) te ondertekenen**. De brief zal pas aan de TK worden verzonden zodra de ministerraad heeft ingestemd.

Kern

Voorstel Wet toekomst accountancysector

- Het wetsvoorstel bevat maatregelen om de kwaliteit van de wettelijke controle duurzaam te verbeteren. Daarmee wordt uitvoering gegeven aan de kabinetsreactie op het Cta-rapport. Onder 'toelichting' vindt u de hoofdlijnen van het voorstel.
- Gelijktijdig met de start van de internetconsultatie zullen de AFM en de NBA om een uitvoeringstoets worden gevraagd. Ook zal het Adviescollege toetsing regeldruk worden gevraagd om advies uit te brengen over het voorstel.

Rapport ter versterking van de interne processen bij de gecontroleerde onderneming

- U biedt het rapport 'Versterking verantwoordingsketen' aan. Dat rapport is op uw verzoek door de Universiteit Leiden opgesteld n.a.v. twee aanbevelingen van de Cta over de verantwoordelijkheid van de controlecliënt voor de interne processen die belangrijk zijn voor de kwaliteit van de wettelijke controle.
- De onderzoekers doen veertien aanbevelingen (zie onder 'toelichting') op het terrein van risicobeheersing, governance, gedrag en cultuur en communicatie die grotendeels strekken tot aanpassing van de Corporate Governance Code (CGC). In de brief noemt u deze aanbevelingen waardevol en zegt u positief te staan tegenover de opvolging ervan.
- Eén aanbeveling gaat over het opstellen van een nieuwe code voor bedrijven die niet onder de CGC vallen (niet-beursvennootschappen dus).
- Drie aanbevelingen strekken tot aanpassing van de wetgeving, o.a. ten aanzien van het *in control statement*. **Mede na consultatie van gebruikers van de jaarrekening stellen wij voor hiervoor geen wetgeving te maken, maar aan te sluiten bij een bestaand en gezaghebbend instrument: de Corporate Governance Code.**
- Wij hebben daartoe reeds verkennend met de Monitoring Commissie (MCGC) gesproken, die zich bereid heeft getoond om, indien u daarmee instemt, alle aanbevelingen te betrekken bij de werkzaamheden tot herziening van de huidige CGC. Wij hebben met de MCGC afgesproken om verder te spreken over de opstelling van een nieuwe code voor niet-beursvennootschappen, waarover de MCGC reeds aan het nadenken was.
- In de brief zegt u toe de TK op de hoogte te houden van de verdere opvolging van de aanbevelingen uit het rapport.
- Omdat één van de aanbevelingen betrekking heeft op een beloning voor klokkenluiders, stuurt u de appreciatie **mede namens BZK**. Daar zit de brief parallel in de lijn.

Tweede voortgangsrapportage van de Kwartiermakers toekomst accountancysector

- De door u ingestelde Kwartiermakers toekomst accountancysector hebben hun tweede voortgangsrapportage opgeleverd, die u aanbiedt aan de TK.
- De Kwartiermakers zien positieve signalen, maar zijn er anderzijds nog niet van overtuigd dat 'de goede toon aan de bovenkant voldoende doordringt in de verschillende lagen van de accountantsorganisaties, waarbij thema's als

tijdsdruk, budgetdruk, angst voor carrière, hiërarchie en gebrek aan tegenspraak de kop blijven opsteken’.

- De Kwartiermakers maken voortgang op elk van de onderdelen van hun taakopdracht en schrijven ook dat de door u aangekondigde verbetermaatregelen op schema liggen.
- Zij gaan één dezer dagen een voorstel voor de *audit quality indicators* openbaar consulteren. Dit voorstel, dat in nauwe samenwerking met de sector tot stand is gekomen, mondt op termijn uit in een voorstel aan u.

Toezegging over onafhankelijkheid van accountants die tevens hoogleraar zijn

- U wijst in reactie op het verzoek van het lid **Sneller** (D66) en het voormalig lid **Bruins** (CU) enerzijds op het belang van praktijkervaring voor de wetenschap en anderzijds op het belang van de onafhankelijkheid van onderzoekers.
- Daarom is transparantie over nevenwerkzaamheden belangrijk. Daarbij verwijst u naar de Sectorregeling nevenwerkzaamheden en de Gedragscode wetenschappelijke integriteit, waarin is vastgelegd dat hoogleraren nevenwerkzaamheden opgeven.
- Deze passage is afgestemd met OCW.

Toelichting

Hoofdpijnen voorstel Wet toekomst accountancysector

- Het wetsvoorstel geeft allereerst een juridische grondslag voor de *audit quality indicators*; de kwaliteitsindicatoren die inzicht kunnen geven in de kwaliteit van wettelijke controles. Daarnaast bevat dit wetsvoorstel een versterking van de interne governance van de grootste accountantsorganisaties, door deze organisaties te verplichten een intern toezichtorgaan in te stellen met bevoegdheden ten aanzien van investeringen en winstuitkering. Ook bevat dit wetsvoorstel een bevoegdheid voor de publiekrechtelijke beroepsorganisatie voor accountants, de NBA, om een accountantsorganisatie aan te wijzen in gevallen waarin een controlecliënt geen accountantsorganisatie bereid vindt de wettelijke controle te verrichten.
- Andere wijzigingen die deel uit maken van dit wetsvoorstel en volgen uit het rapport van de Cta houden verband met de vereenvoudiging en versterking van het toezicht op niet-oob-accountantsorganisaties door de toezichtuitvoering bij de AFM onder te brengen en het verlagen van de drempel voor accountantsorganisaties om bij de AFM melding te doen van geconstateerde gebreken in een wettelijke controle.
- Daarnaast zijn nog enkele andere, niet uit het Cta-rapport voortvloeiende wijzigingen opgenomen, waaronder een aanscherping van het handavingsinstrumentarium van de AFM (n.a.v. wetgevingswens AFM). Dit is een uitbreiding van de bevoegdheid van de AFM om op te reden tegen accountantsorganisaties bij gebreken in individuele wettelijke controles. Ook bevat het voorstel wijzigingen ten aanzien van de vakbekwaamheid van buitenlandse accountants de modernisering van de governance van de NBA (beide op verzoek van NBA) en de stroomlijning van het accountantstuchtrecht (op verzoek van Accountantskamer).

Hoofdpijnen rapport 'Versterking verantwoordingsketen' en appreciatie

De onderzoekers van de Universiteit Leiden doen naar aanleiding van hun onderzoek naar de versterking van de verantwoordelijkheid van gecontroleerde entiteit rondom de accountantscontrole en de jaarverslaggeving de volgende veertien aanbevelingen:

- A) Risicobeheersing en controlesysteem-interventie:** De onderzoekers bevelen aan om een Nederlandse verklaring omtrent risicobeheersing (VOR) in te voeren. Dit zou betekenen dat er een wettelijke verplichting

komt voor het bestuur van grote rechtspersonen tot het jaarlijks afgeven van een verklaring omtrent risicobeheersing. Deze verklaring zou betrekking moeten hebben op effectieve en adequate risicobeheersings- en controlesystemen van operationele-, compliance- en verslaggevingsrisico's.

Anders dan de onderzoekers adviseren, stellen wij mede na consultatie van gebruikers van de jaarrekening voor de 'in control' verklaring niet in wetgeving te verankeren. In de brief schrijft u dat u het opnemen van een expliciete 'in control' verklaring in de Code voor deze risico's steunt. Ook schrijft u dat u hierover heeft gesproken met de Monitoring Commissie en zij heeft toegezegd deze aanbeveling te bespreken met de schragende partijen van de Code om tot actualisering van de Code te komen.

B) Governance-interventies

De eerste vijf interventies dienen volgens de onderzoekers opgenomen te worden in de volgende versie van de Nederlandse Corporate Governance Code; de zesde strekt tot opstelling van een aparte code voor niet-beursvennootschappen.

- 1) Een rechtstreekse rapportage van de interne auditfunctie aan de CEO.
- 2) De interne auditfunctie meldt signalen van (vermoedens van) materiële misstanden aan de voorzitter van de auditcommissie.
- 3) Waarborging van de interne auditfunctie en de *three lines of defence*. In organisaties waar de auditfunctie en risicomanagement en/of compliance functies niet gescheiden zijn zal de auditcommissie jaarlijks een externe deskundige een oordeel en assurance laten geven dat op evaluatie van risico's en de compliance processen.
- 4) Waarborgen dat het werkplan van de interne auditfunctie in overleg met de auditcommissie wordt opgesteld.
- 5) De auditcommissie beoordeelt jaarlijks de effectiviteit van de interne auditfunctie of laat dit door een onafhankelijke derde partij beoordelen.
- 6) Als laatste bevelen de onderzoekers aan dat schragende partijen een Nederlandse Corporate Governance code doen opstellen voor entiteiten die niet-beursgenoteerd zijn.

In uw reactie schrijft u dat u de eerste vijf aanbevelingen onder de aandacht gaat brengen van de MCGC. Over de zesde aanbeveling schrijft u dat u verder in gesprek gaat met de Monitoring Commissie en andere belanghebbenden, waaronder vertegenwoordigers van niet-beursgenoteerde ondernemingen.

C) Communicatie-interventies

- 1) wettelijk verankeren van de toelichting op selectie, opdrachtverlening, werkzaamheden en bevindingen controlerend accountant voorafgaand aan en tijdens de algemene vergadering.
- 2) wettelijk verankeren van het stellen van gelegenheid voor leden van de algemene vergadering tot het stellen van vragen over selectie, opdrachtverlening, werkzaamheden en bevindingen van de controlerend accountant.

Aan beide, nauw samenhangende aanbevelingen voor communicatie-interventies wordt opvolging gegeven door deze onder de aandacht te brengen bij de MCGC, die hierover met de schragende partijen in overleg gaat. Vanwege de overlap met bestaande regelingen (waaronder de Corporate Governance Code en de EU-verordening voor organisaties van openbaar belang (beursvennootschappen, banken en verzekeraars)) wordt voorgesteld hier niet een nieuwe, aparte wettelijke regeling voor te treffen.

D) Gedrag en cultuur-interventies

De eerste vier aanbevelingen dienen volgens de onderzoekers opgenomen te worden in de volgende versie van de Nederlandse Corporate Governance Code; de vijfde aanbeveling strekt tot het doen van nader onderzoek.

- 1) De verantwoordelijkheid voor de organisatiecultuur bij het bestuur beleggen en niet (uitsluitend) bij de personeelsafdeling.
- 2) Blijvend evalueren en rapporteren over gedrag en cultuur en voorbeeldgedrag in de organisatie.
- 3) Minimaal één lid met kennis op het terrein van cultuur en organisatie in de auditcommissie.
- 4) Een expliciete verklaring van het bestuur over de correctheid en volledigheid van de informatie die aan de externe accountant wordt verstrekt.
- 5) De onderzoekers bevelen aan om nader onderzoek uit te voeren naar de beloning van klokkenluiders bij succesvolle handhavingsmaatregelen.

In de brief schrijft u dat u het belang van de eerste vier aanbevelingen onderschrijft en onder de aandacht van de MCGC brengt. T.a.v. de vijfde aanbeveling schrijft u –mede namens MBZK- de effecten van de nieuwe EU-klokkenluidersrichtlijn en de lopende evaluaties van de klokkenluiderswetgeving te willen afwachten voordat wordt besloten tot eventuele aanvullende maatregelen (zoals de geadviseerde beloningsregeling).

**GRAAG UITERLIJK MAANDAG 13/6 RETOUR IVM AANBIEDEN AMBTELIJK VOORPORTAAL
TER BESLISSING**

Aan
de minister

nota

Aanbieding aan CFEI - Wetsvoorstel Toekomst
Accountancysector

Directie Financiële
Markten

Persoonsgegevens

Datum
6 mei 2022

Notanummer
2022-0000163884

Bijlagen
1. Aanbiedingsformulier CFEI
2. Wetsvoorstel wta
3. Memorie van toelichting wta

Aanleiding

Het wetsvoorstel ter uitvoering van de kabinetsreactie op het rapport van de Commissie toekomst accountancysector (Cta) is gereed voor aanbieding aan de voorportalen en daarna MR, gericht op het aanbieden aan de Raad van State.

Besispunten

Gaat u akkoord met:

- het bijgevoegde wetsvoorstel wet toekomst accountancysector met memorie van toelichting (bijlage 1 en 2);
- agendering in het ambtelijk voorportaal CFEI van 21 juni met als doel het voorstel na akkoord van de MR voor het zomerreces naar de RvS te sturen?

Kernpunten

- Het wetsvoorstel bevat maatregelen om de kwaliteit van de wettelijke controle duurzaam te verbeteren. Daarmee wordt uitvoering gegeven aan de reactie van het vorige kabinet op het Cta-rapport. Onder 'toelichting' vindt u de hoofdlijnen van het voorstel. Het wetsvoorstel is onderdeel van een breder pakket aan verbetermaatregelen die deels worden uitgevoerd door de kwartiermakers, met wie u onlangs kennismaakte.
- Tijdens de internetconsultatie hebben de AFM en NBA een uitvoeringstoets gedaan. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) hebben ook een advies uitgebracht.
- De belangrijkste wijzigingen t.o.v. het geconsulteerde voorstel zijn (i) een aanpassing zodat AFM voldoende tijd heeft voor haar geschiktheidstoetsen voor bestuurders en commissarissen bij de 'grootste accountantsorganisaties', (ii) een grondslag om kwaliteitsindicatoren op persoonsniveau te kunnen rapporteren (incl. aanvullende onderbouwing van de noodzaak op advies van het AP), (iii) de evaluatietermijn voor kwaliteitsindicatoren verkort en verduidelijk dat accountantsorganisaties jaarlijks dienen te rapporteren en (iv) de inschatting van de regeldrukkosten verhoogd.
- De verplichting voor ondernemingen om het bestuur een 'Verklaring omtrent Risicobeheersing' te laten tekenen, een voorstel dat volgde uit de wens van de Cta om de verantwoordelijkheid van de gecontroleerde entiteit te versterken, is niet opgenomen in dit wetsvoorstel. Uw voorganger had de Kamer gemeld dit voorstel niet in de wet op te nemen maar voor te leggen aan de Monitoring

Commissie Corporate Governance (MCCG). Hiervoor was ook breed draagvlak. Inmiddels is duidelijk dat de MCCG dit voorstel vanwege de complexiteit nog niet heeft opgenomen in de actualisatie van de Corporate Governance Code ('Code') die recent is geconsulteerd, maar dit eerst verder wil bespreken. Hoewel we positief staan tegenover deze Verklaring omtrent Risicobeheersing, stellen we nog steeds voor dit nu niet op te nemen in het wetsvoorstel omdat de MCCG hier nog naar kijkt. Daarnaast biedt de Code de mogelijkheid om gemotiveerd af te wijken. Dit is waardevol omdat dit recht doet aan de complexe en verschillende omgevingen waarin ondernemingen opereren. Van Weyenberg (D66) kondigde in het CD Accountancy (30 mrt. jl.) aan dat, als een dergelijke verklaring niet in het wetsvoorstel of in de Code wordt opgenomen, hij het wetsvoorstel mogelijk wil amenderen.

Toelichting

Hoofdpijnen voorstel Wet toekomst accountancysector

- Het wetsvoorstel geeft allereerst een juridische grondslag voor de verplichting voor accountantsorganisaties om periodiek te rapporteren op hun score op kwaliteitsindicatoren voor wettelijke controles (*audit quality indicators*).
- Daarnaast bevat dit wetsvoorstel een versterking van de interne governance van de grootste accountantsorganisaties, door deze organisaties te verplichten een intern toezichtorgaan in te stellen met bevoegdheden ten aanzien van investeringen en winstuitkering. Ook bevat dit wetsvoorstel een bevoegdheid voor de publiekrechtelijke beroepsorganisatie voor accountants, de NBA, om een accountantsorganisatie aan te wijzen in gevallen waarin een controlecliënt geen accountantsorganisatie bereid vindt de wettelijke controle te verrichten (de aanwijzingsbevoegdheid).
- Andere wijzigingen die deel uit maken van dit wetsvoorstel en volgen uit het rapport van de Cta houden verband met de vereenvoudiging en versterking van het toezicht op niet-ooB-accountantsorganisaties¹ door de toezichtuitvoering bij de AFM onder te brengen en het verlagen van de drempel voor accountantsorganisaties om bij de AFM melding te doen van geconstateerde gebreken in een wettelijke controle.
- Daarnaast zijn nog enkele andere, niet uit het Cta-rapport voortvloeiende wijzigingen opgenomen, waaronder een aanscherping van het handhavinginstrumentarium van de AFM (n.a.v. wetgevingswens AFM). Dit is een uitbreiding van de bevoegdheid van de AFM om op te treden tegen accountantsorganisaties bij gebreken in individuele wettelijke controles. Ook bevat het voorstel wijzigingen ten aanzien van de vakbekwaamheid van buitenlandse accountants, de modernisering van de governance van de NBA (beide n.a.v. een verzoek van de NBA) en de stroomlijning van het accountantstuchtrecht (n.a.v. een verzoek van de Accountantskamer).

Consultatiereacties en verwerking

- Het voorontwerp van de Wet toekomst accountancysector is openbaar geconsulteerd. Er zijn 25 openbare reacties binnengekomen vanuit de gehele keten waaronder van (belangenbehartigers van) investeerders, accountants en ondernemingen. De reacties zijn overwegend positief maar bevatten ook een aantal uiteenlopende kritiek- en verbeterpunten. Hieronder zijn de belangrijkste punten en wijzigingen uiteengezet per onderwerp.

¹ Organisaties die niet van openbaar belang zijn.

- Kwaliteitsindicatoren: De introductie van de kwaliteitsindicatoren (ook wel *audit quality indicators* of aqi's) wordt breed gesteund. Mede gelet op de reacties zijn de geraamde kosten verhoogd. Daarnaast is een grondslag opgenomen om de aqi's ook op persoonsniveau te kunnen rapporteren. De Autoriteit Persoonsgegevens heeft hierover kritisch geadviseerd. Ze vond dat de noodzaak van deze gegevensverwerking onvoldoende was aangetoond en verzocht waarborgen en een bewaartermijn. In overeenstemming met het advies is de noodzaak beter onderbouwd en is een bewaartermijn voor de persoonsgegevens opgenomen.
- Verklaring omtrent risicobeheersing: In opdracht van FIN heeft de Universiteit Leiden onderzocht hoe de verantwoordelijkheid van de gecontroleerde entiteit kan worden versterkt. Een van de aanbevelingen is het wettelijk verankeren van een 'Verklaring omtrent Risicobeheersing' (ook wel 'in control statement'). Hiermee verklaart het bestuur in hoeverre de onderneming beschikt over effectieve en adequate risicobeheersings- en controlesystemen ten aanzien van operationele-, compliance- en verslaggevingsrisico's.
- Mede na overleg met vertegenwoordigers van aandeelhouders, ondernemingen en accountants besloot uw voorganger om deze aanbeveling niet wettelijk te verankeren maar voor te leggen aan de Monitoring Commissie Corporate Governance. De MCCG heeft dit voorstel vanwege de complexiteit nog niet opgenomen in de actualisatie van de Corporate Governance Code ('Code') die recent is geconsulteerd, maar wil dit eerst nog verder bespreken. In de consultatiereacties bij het wetsvoorstel pleiten met name accountantskantoren ervoor om een dergelijke verklaring alsnog op te nemen in het wetsvoorstel.
- Versterking interne governance: In de consultatiereacties spreken diverse partijen hiervoor steun uit. De kritiek richt zich primair op de proportionaliteit van de maatregel. Het voorstel is niet aangepast n.a.v. de consultatiereacties omdat het voorstel o.i. wordt gerechtvaardigd door het maatschappelijk belang van goed bestuur van de grootste accountantsorganisaties.
- Aanwijzingsbevoegdheid: Diverse partijen steunen het voorstel. De kritiek richt zich hoofdzakelijk op het gebrek aan effectiviteit, reputatierisico's voor accountantsorganisaties die worden verplicht een klant te controleren en de vraag of de aanwijsbevoegdheid moet worden toebedeeld aan de beroepsvereniging van accountants (NBA). Het belang van de maatregel ligt er in dat elke controleplichtige entiteit daadwerkelijk toegang moet hebben tot een accountant. De aangewezen accountant moet de controle o.i. gewoon uitvoeren conform andere controles; het ligt niet voor de hand hier andere regels voor te laten gelden. Daarnaast past de aanwijzingsbevoegdheid bij de taken van de NBA als publiekrechtelijk orgaan. De NBA kent de accountancysector het best.
- Handhavingsinstrumentarium: Er zijn veel verschillende reacties binnengekomen op het voorstel om het handhavingsinstrumentarium van de AFM te versterken. Het voorstel is inhoudelijk niet gewijzigd, wel is het voorstel op onderdelen verduidelijkt.
- Regeldruk: Mede gelet op het advies van de ATR en nieuw inzicht in de omvang van de *audit quality indicators* is de inschatting van de regeldruk verhoogd. Bovendien zijn op verzoek van ATR de totaalbedragen opgenomen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TER BESLISSING
Aan
de minister

S

*MKB
toets goed
om ook
te
doen*

nota

Voorgestelde lijn voor advies Raad van State over
Wetsvoorstel toekomst Accountancysector

Directie Financiële
Markten

Persoonsgegevens

Datum
24 april 2023

Notanummer
2023-0000105515

Bijlagen
1. Advies Raad van
State

Aanleiding

Op 5 december 2022 heeft u het Advies van de Raad van State (RvS) ontvangen over uw Wetsvoorstel toekomst accountancysector (wetsvoorstel); zie Bijlage 1. De RvS heeft een dictum "B" gegeven. Daarmee adviseert de RvS u het wetsvoorstel in te dienen, met inachtneming van de opmerkingen die zij heeft gemaakt. Voordat wij verder gaan met de voorbereiding van de indiening van dit wetsvoorstel leggen wij u ons voorstel voor over hoe u het Advies kunt opvolgen.

Beslispunten

1. Gaat u ermee akkoord om het wetsvoorstel op basis van het Advies van de RvS op de in de kernpunten voorgestelde wijzigingen aan te passen?
2. Bent u ermee akkoord om de MKB-toets, door u toegezegd tijdens het commissiedebat Accountancy d.d. 30-03-2023, zo in te richten dat u de inhoudelijke vereisten aan een officiële MKB-Toets volgt, maar het proces iets anders inricht, om zo min mogelijk vertraging op te lopen voor de indiening van het wetsvoorstel?
3. Bent u daarnaast akkoord met de openbaarmaking van de nu voorliggende nota bij indiening conform de Beleidslijn actieve openbaarmaking nota's. Omliggende delen worden voorafgaand aan de openbaarmaking onzichtbaar gemaakt. De nota wordt openbaargemaakt op moment van indiening van het wetsvoorstel.

Kernpunten

- De RvS heeft principiële kanttekeningen geplaatst bij drie voorstellen uit het wetsvoorstel. Als gevolg adviseren wij u deze voorstellen aan te passen:
- Verantwoordelijkheid van de accountantsorganisatie voor het stelsel van kwaliteitsbeheersing:
Het wetsvoorstel voorziet in een resultaatsverplichting voor accountantsorganisaties om hun stelsel van kwaliteitsbeheersing zo in te richten dat dit stelsel ernstige tekortkomingen in de controle door haar accountants voorkomt. Wij stellen voor deze bepaling te schrappen. In plaats hiervan adviseren we u om nadere materiële en inhoudelijke eisen voor het stelsel van kwaliteitsbeheersing in het wetsvoorstel op te nemen. Dit zorgt ervoor dat de AFM moet beargumenteren wat de mogelijke oorzaken zijn van ernstige tekortkomingen in de wettelijke controle, om een schending van de verplichtingen van de accountantsorganisatie aannemelijk te maken. Hiermee wordt beoogd duidelijker normen te stellen voor de accountantsorganisaties en

het voor AFM duidelijker te maken waarop zij accountantsorganisaties moet aanspreken om schending te kunnen stellen van het stelsel van kwaliteitsbeheersing.

- **Aanwijzingsbevoegdheid:**
Het voorliggende wetsvoorstel voorziet in de bevoegdheid voor de beroepsorganisatie van accountants (NBA) om een accountantsorganisatie aan te wijzen als een controleplichtige entiteit er niet in slaagt om een accountantsorganisatie te contracteren. Ten eerste adviseren we u om de aanwijzingsbevoegdheid te beperken tot het oob-segment¹, zoals geadviseerd door de RvS. Ten tweede stellen wij u voor om een bevoegdheid op te nemen in het wetsvoorstel om bij besluit de reikwijdte van de aanwijzingsbevoegdheid te kunnen uitbreiden, zoals naar scholen of gemeenten. Dit is belangrijk voor en afgestemd met betrokken ministeries.
- **Audit Quality Indicators:**
Het voorliggende wetsvoorstel verplicht alle accountantsorganisaties periodiek aan de NBA te rapporteren over een set met in totaal 11 AQI's. Ten eerste adviseren we u om – in tegenstelling tot wat in het voorstel was opgenomen – de AQI's gefaseerd in te voeren: u begint met accountantsorganisaties met een oob-vergunning, gelet op het punt van de RvS over de kosten van invoering van de AQI's voor kleinere accountantsorganisaties. Hiermee houdt u in de eerste fase rekening met MKB-organisaties. Te volgen door reguliere vergunninghoudende accountantsorganisaties, lees de kleinere of MKB-accountantskantoren. Ten tweede stellen wij u voor om een wettelijke grondslag op te nemen ten behoeven van nader te bepalen privacywaarborgen. Ten derde stellen wij voor een nadere toelichting te geven over aspecten van privacybescherming van de AQI's zodat u tegemoet kan komen aan het advies van de RvS.
- **MKB-toets:**
In het commissiedebat accountancy van 30 maart 2023 heeft u een toezegging gedaan om een MKB-toets uit te voeren op het wetsvoorstel. Wij adviseren u om daaraan gevolg te geven door een bespreking van de wensen en zorgen van MKB-accountantsorganisaties met hun belangenorganisaties. Dit past beter bij de strekking van uw toezegging dan een formele mkb-toets waarmee met individuele mkb-ers wordt gesproken en derhalve niet perse met kleinere accountantsorganisaties.

Toelichting

1. Voorstellen naar aanleiding van het RvS Advies

1.1. Algemeen

De RvS plaatst, ondanks het dictum B, principiële kanttekeningen bij drie voorstellen uit uw wetsvoorstel. Dit gaat om de voorstellen met betrekking tot:

- het stelsel van kwaliteitsbeheersing (paragraaf 1.2, zie ook kernpunt 2);
- de aanwijzingsbevoegdheid (paragraaf 1.3, zie ook kernpunt 3); en
- de Audit Quality Indicators (paragraaf 1.4, zie ook kernpunt 4).

Dit principiële karakter heeft, na een periode van intensieve bestudering van het Advies, aanleiding gegeven tot interne en externe gesprekken, met onder andere de door uw voorganger benoemde kwartiermakers toekomst accountancysector,

¹ Dit betreft een categorie accountantsorganisaties die een specifiek in de wet afgebakende categorie van wettelijke controles uitvoeren waarvan een ondeugdelijke uitvoering het vertrouwen in accountantscontrole bij het publiek zou schaden (bijv. de controle van beursvennootschappen, banken en woningcorporaties).

de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), BZK, OC&W, J&V en de AFM. Dit leidt tot het advies het wetsvoorstel op onderdelen aan te passen.

1.2. Verantwoordelijkheid van de accountantsorganisatie voor het stelsel van kwaliteitsbeheersing

a. Wetsvoorstel

Het voorliggende wetsvoorstel voorziet in een resultaatsverplichting waarbij de accountantsorganisatie wordt verplicht om een stelsel van kwaliteitsbeheersing in te richten, zodat ernstige tekortkomingen in de wettelijke controle worden voorkomen. Daarmee kan de AFM de accountantsorganisatie zonder meer sanctioneren in geval van (meerdere) ernstige tekortkomingen in de wettelijke controle. Reden hiervoor was dat hier de sterkste prikkel voor accountantsorganisaties vanuit gaat om een goed stelsel van kwaliteitsbeheersing te hebben.

b. Advies RvS

De RvS adviseert het voorstel te schrappen, tenzij er alsnog een dragende motivering voor komt. Kern van de kritiek is dat het voorstel de verdeling van de verantwoordelijkheid van de accountantsorganisatie (voor het stelsel van kwaliteitsbeheersing binnen de organisatie) en die van de accountant (voor de inachtneming van de beroepsregels) "ingrijpend" zou veranderen. Immers, het voorstel maakt de accountantsorganisatie direct en zonder meer aanspreekbaar op fouten in de wettelijke controle, waarvoor de accountant tekent. Anders gezegd, het wetsvoorstel zou van - in wezen - een inspanningsverplichting (zorgen voor een stelsel dat kwaliteit bevordert) een resultaatseis maken (voorkomen van ernstige tekortkomingen in de wettelijke controle door de accountant).

c. Voorstellen

Naar aanleiding van het Advies van de RvS doen we twee voorstellen. Ten eerste wordt u geadviseerd om de resultaatsverplichting te schrappen uit de verplichting van accountantsorganisaties om een stelsel van kwaliteitsbeheersing in te richten om ernstige tekortkomingen in de wettelijke controle te voorkomen. Aanvullend wordt u geadviseerd om in plaats van de resultaatsverplichting nadere materiële en inhoudelijke eisen toe te voegen aan de norm inzake het stelsel van kwaliteitsbeheersing.

d. Argumentatie voorstel

Wij adviseren om in plaats van de resultaatsverplichting zoals voorgesteld in het aan de RvS voorgelegde wetsvoorstel, nadere materiële en inhoudelijke eisen te stellen aan het stelsel van kwaliteitsbeheersing. Deze eisen zijn gericht op het waarborgen van de kwaliteit van de wettelijke controle van de jaarrekening van de onderneming door de accountant. We stellen voor op te nemen dat het stelsel van kwaliteitsbeheersing adequaat of passend moet zijn en dat het in opzet, bestaan en werking gericht dient te zijn op de borging van de kwaliteit van de wettelijke controle.

Met deze maatregelen blijven we ons doel bevorderen van verduidelijking van de medeverantwoordelijkheid van de accountantsorganisatie voor de kwaliteit van de wettelijke controle van de jaarrekening van de onderneming door de accountant. Maar de AFM kan niet louter afgaan op het aantal fouten, maar moet ook beargumenteren waar het kwaliteitssysteem van de organisatie heeft gefaald. De

AFM vindt dat dit haar onvoldoende mogelijkheden geeft. Wij denken dat we er niet aan ontkomen om op deze manier het principiële advies van de RvS te volgen.

1.3. Aanwijzingsbevoegdheid

a. Wetsvoorstel

Het voorliggende wetsvoorstel voorziet in de bevoegdheid van de NBA om een accountantsorganisatie aan te wijzen als een controleplichtige entiteit er niet in slaagt om een accountantsorganisatie te contracteren. Deze bevoegdheid geldt voor alle wettelijke controles waarop de AFM toezicht houdt.

b. Advies RvS

De RvS heeft kritiek op de aanwijzingsbevoegdheid, zoals deze nu voorligt in het wetsvoorstel. De aanwijzingsbevoegdheid zou het onderliggende probleem van tekort aan accountants niet oplossen. De RvS adviseert de bevoegdheid te beperken tot het oob-segment.

c. Voorstellen

Ten eerste stellen wij u voor om het advies van de RvS over te nemen. Dit betekent dat de bevoegdheid in het wetsvoorstel beperkt wordt tot het oob-segment (de grotere accountantskantoren). Ten tweede stellen wij voor om een bevoegdheid in het wetsvoorstel op te nemen die de reikwijdte van de aanwijzingsbevoegdheid bij besluit kan uitbreiden met andere bij wettelijk voorschrift verplicht gestelde controles.

d. Argumentatie voorstel

Het overnemen van het advies van de RvS om de aanwijzingsbevoegdheid te beperken tot het oob-segment is begrijpelijk, omdat dit de meeste controles omvat waarbij een ondeugdelijke accountantscontrole een brede kring van belanghebbenden kan raken. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld beursvennootschappen, banken en grote woningcorporaties. Boekhoudschandalen met aanzienlijke media-aandacht hebben bijna uitsluitend betrekking op dit soort instellingen.

Bij de beperking tot het oob-segment kunnen mogelijk knelpunten ontstaan voor gemeenten, woningcorporaties, onderwijsinstellingen en zorgaanbieders, waarop door de betrokken ministeries is gewezen. Wij stellen daarom voor, in en na overleg met de betrokken ministeries, om de bevoegdheid te scheppen om bij besluit de aanwijzingsbevoegdheid te kunnen verruimen naar andere bij wettelijk voorschrift verplicht gestelde controles.

1.4. Audit Quality Indicators (AQI's)

a. Wetsvoorstel

Het wetsvoorstel verplicht accountantsorganisaties om periodiek aan de NBA te rapporteren over AQI's. De NBA zal verantwoordelijk zijn voor de verzameling en openbaarmaking van deze informatie.

b. Advies RvS

De RvS heeft een aantal kritiek- en adviespunten op de AQI's zoals beschreven in het voorliggende wetsvoorstel. Dit zijn de volgende punten.

1. Effectiviteit van de AQI's

De RvS geeft aan dat er geen wetenschappelijk bewijs is voor de relatie tussen de controlekwaliteit en AQI's. Daarom adviseert zij om de AQI's eerst een jaar als experiment uit te voeren en deze gefaseerd in te voeren: het eerste jaar na inwerkingtreding van de wet alleen voor oob's en bij succesvolle invoering het tweede jaar voor overige wettelijke controles.

2. Privacybescherming

Daarnaast heeft de RvS twijfels over de AQI die betrekking heeft op de mate van betrokkenheid van de externe accountant bij de controle, waarbij deze met naam wordt genoemd. Deze AQI zou mogelijk niet voldoende rekening houden met de privacybescherming van de externe accountant. Bij kleine accountantsorganisaties waaraan maar één of enkele externe accounts verbonden zijn zouden bovendien ook de overige AQI's tot deze accountants herleid kunnen worden. Het advies is om in het wetsvoorstel in te gaan op de noodzaak van evenredigheid en subsidiariteit.

c. Voorstellen

1. Effectiviteit van de AQI's

Ten eerste stellen wij voor om in de toelichting nader in te gaan op het belang van de samenhang van de AQI's en dat de AQI's een signalerend element hebben. Ten tweede stellen wij u voor, gelet op de kosten voor kleinere accountantsorganisaties (en hun vaak ook kleinere cliënten) om het advies van RvS over te nemen en de AQI's gefaseerd in te voeren. We beginnen met de grotere oob-accountantskantoren, gevolgd door de kleinere accountantskantoren, nadat de sector ervaring heeft opgedaan in de eerste fase. De invulling van deze fasering is nader te bepalen.

2. Privacybescherming

Naar aanleiding van het advies van de RvS stellen wij voor om een nadere toelichting in de Memorie van Toelichting van het wetsvoorstel op te nemen over de publieke functie van de externe accountant. Dit betekent dat wij u voorstellen de gehele set AQI's wettelijk in te voeren, ook die AQI die ziet op het percentage uren dat de externe accountant gemiddeld besteedt aan wettelijke controles. Met vermelding van de naam van de betreffende accountant. In het licht van het advies van de RvS stellen wij wel voor om een wettelijke grondslag te creëren, nader te bepalen, gericht op passende privacywaarborgen in lagere regelgeving.

d. Argumentatie voorstel

1. Effectiviteit van de AQI's

Allereerst is het van belang om te vermelden dat de AQI's geen normenkader zijn. Het gaat niet om de relatie tussen de AQI's en controlekwaliteit, omdat de AQI's geen directie invloed op de controlekwaliteit hebben. De AQI's hebben een signalerende functie.

Het invoeren van AQI's was de kern van het advies van de Commissie toekomst accountancysector (Cta) over de instrumenten waarmee impulsen zijn te geven aan de kwaliteit van de wettelijke controle. De Cta was van mening dat een volwaardig beeld van kwaliteit een betere werking van de markt voor accountantsdiensten oplevert hetgeen op zichzelf een prikkel is voor een betere kwaliteit. Bovendien hebben de door de minister benoemde kwartiermakers, na een langdurig afstemmingstraject met de sector en na een consultatieprocedure, geadviseerd om een set met in totaal 11 AQI's in te voeren. De set ziet op

verschillende niveaus om het inzicht in de jaarrekeningcontrole te vergroten. Deze AQI's hebben betrekking op zaken zoals het aantal fouten in controle, het stelsel van kwaliteitsbeheersing en de cultuur binnen de accountantsorganisatie. De AQIs zijn dan te raadplegen per accountantsorganisatie, waarbij in het geval van één AQI ook de naam van de individuele accountant werkzaam bij die organisatie zichtbaar wordt. Het is van groot belang om al deze AQI's in te voeren, omdat ze alleen in samenhang het gewenste inzicht bieden. Het schrappen van één AQI, bijvoorbeeld die betrekking heeft op de betrokkenheid van de externe accountant, kan afbreuk doen aan de overige AQI's.

De RvS heeft een punt met haar zienswijze dat de AQI's kostenverhogend werken. Hier is bij het vaststellen van de AQIs veel aandacht voor geweest. Het is daarnaast ook van belang om een behoedzame invoering te hanteren en te voorkomen dat meteen al na inwerkingtreding kleine accountantsorganisaties te zwaar belast worden.

Een weg tussen bovengenoemde zienswijzen kan worden gevonden door de invoering van AQI's voor niet-oob's-accountantsorganisaties uit te stellen. De ervaringen met de toepassing op oob-accountantsorganisaties kunnen dan worden gebruikt om te bepalen op welke wijze een bredere toepassing, in afweging van belangen, opportuun is.

2. Privacybescherming

Gelet op het feit dat de AQI's de kern van het advies van de Cta uitmaken en tegemoetkomen aan een belangrijke behoefte bij beleggers en investeerders is het van belang de noodzaak daarvan scherper in de toelichting van het wetsvoorstel neer te zetten. Anderzijds kan in de toelichting ook worden gewezen op het algemeen belang dat bij goede uitvoering van wettelijke controles gemoeid is en op de openbare functie van de externe accountant. Daar behoort een hoger niveau van transparantie en openbaarheid bij. Door deze aanpassing van de toelichting adresseert u het advies van de RvS.

2. Voorstel naar aanleiding van de toezeggingen van de MKB-toets

a) Toezegging

Tot slot heeft u tijdens het commissiedebat Accountancy d.d. 30 maart 2023 een toezeggingen gedaan om een MKB-toets uit te voeren op het wetsvoorstel.

b) Voorstel

Gezien het voornemen om het wetsvoorstel rond de zomer in te dienen bij de Kamer, zien wij aanleiding om een MKB-toets te verrichten die rekening houdt met dit voornemen. Tevens wordt u geadviseerd om de door u gemaakte keuzes in deze nota mee te nemen in de MKB-toets.

c) Argumentatie voorstel

Gezien het voornemen om de het wetsvoorstel rond de zomer in te dienen, is het haalbaar om een passende en zorgvuldige versie van de MKB-toets te verrichten. Hiervoor is ruimte volgens de huidige richtlijn voor de MKB-toets. Op basis hiervan hebben gesprekken plaatsgevonden dan wel zullen nog plaatsvinden met belanghebbendenorganisaties, waaronder de Samenwerkende Registeraccountants en Accountants-Administratieconsulenten (SRA), de Nederlandse Orde van Accountants-Administratieconsulenten (NOVAA) en de Nederlandse Organisatie van Accountants en Accountantskantoren (NOVAK), welke de belangen behartigen van de MKB-accountantskantoren. Deze

gesprekken zijn een belangrijk onderdeel van vormgeving van de MKB-toets. De invulling volgt niet de procedurele stappen die horen bij een MKB Toets, zoals die normaalgesproken aan het begin van een wetgevingstraject wordt uitgevoerd, maar volgt – met een proces dat is aangepast aan het stadium van het wetgevingsproces - wel de inhoudelijke de kern, nl. het voeren van gesprekken met belangrijke belanghebbenden(organisaties).

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

- De motie over de verklaring omtrent risicobeheersing (VOR) van Kamerleden De Jong en Van Weyenberg is op 4 april door een groot deel van de Tweede Kamer aangenomen. De motie “verzoekt de regering te bevorderen dat er voor 1 januari 2024 een bepaling klaarligt om een VOR voor iedere accountancycontrole bij grote bedrijven als verplichting op te nemen in de Corporate Governance Code, in het geval dat dit niet op korte termijn haalbaar lijkt wetgeving voor te bereiden, bijvoorbeeld in de Wet toekomst accountancy, en de Kamer hier voor het zomerreces een update over te sturen”. In het licht hiervan zal u – apart van de indiening van het wetsvoorstel – voor de zomer de Kamer over de voortgang informeren.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.